

MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT RYNKU PRACY

**SZKOLENIA, STAŻE
I INNE FORMY
WSPIERANIA
PODNOSZENIA
KWALIFIKACJI
BEZROBOTNYCH**

DANE STATYSTYCZNE
2009-2013

Autorzy: Joanna Kwiatkowska,
Paulina Noińska-Rozentalska,
Elżbieta Strojna

© Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Warszawa 2014

Wydawca:
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam. 355/14.

W publikacji zaprezentowane zostały dane statystyczne obrazujące wyniki działalności powiatowych urzędów pracy w latach 2009–2013 (a w niektórych przypadkach także w latach wcześniejszych – od 2004 r.) w zakresie szkoleń oraz wdrażania innych form wsparcia w pozyskaniu nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych (obliczeń dokonano na podstawie sprawozdań statystycznych MPiPS „O rynku pracy”).

Publikacja jest adresowana do osób i instytucji zainteresowanych działaniami publicznych służb zatrudnienia w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

SPIS TREŚCI

1. Usługi i instrumenty szkoleniowe w regulacjach prawnych w 2013 r.	2
2. Środki Funduszu Pracy przeznaczone na szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe dorosłych	12
3. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy	14
4. Struktura szkolonych bezrobotnych	16
5. Udział osób przeszkolonych w wybranych grupach klientów urzędów pracy	19
6. Kierunki i efektywność szkoleń organizowanych przez urzędy pracy	23
7. Instytucje szkoleniowe realizujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy	28
8. Uczestnictwo w stażach i przygotowaniu zawodowym dorosłych	31
9. Udział przedstawicieli z grup defaworyzowanych na rynku pracy w programach aktywizacji zawodowej	37
10. Dodatkowe formy wsparcia osób bezrobotnych zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	39
11. Wsparcie pracodawców inwestujących w szkolenia pracowników	40

Dane zawarte w publikacji zostały opracowane na podstawie sprawozdań statystycznych MPiPS „O rynku pracy”. Większość z nich pochodzi z załącznika nr 4 ww. sprawozdania – „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujący pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”. Publikacja obejmuje lata 2009–2013, tj. okres, w którym miały miejsce dwie istotne dla usług i instrumentów wspierających podnoszenie kompetencji bezrobotnych nowelizacje ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*; zmiany te weszły w życie z dniem 1 lutego 2009 r. i 1 stycznia 2010 r. (Dz.U. z 2008, Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Ponadto, dla porównania zaprezentowano niektóre dane z lat 2004–2008.

Omówione przepisy prawne dotyczą sytuacji w 2013 r.

USŁUGI SZKOLENIOWE

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje klienta do potrzeb pracodawców, oferując tzw. podstawowe usługi szkoleniowe:

1. skierowanie na szkolenie w formie kursowej;
2. finansowanie studiów podyplomowych;
3. udzielanie pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia;
4. finansowanie kosztów egzaminów lub uzyskania licencji.

Podstawa prawna¹

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 40–43 (Dz.U. 2008, Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2010 r. w *sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy*, par. 70–84 (Dz.U. 2010, Nr 177, poz. 1193 z późn. zm.).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Sfinansowanie ze środków Funduszu Pracy szkoleń, studiów podyplomowych, pożyczek szkoleniowych i egzaminów może otrzymać osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, która jest:

- 1) bezrobotna;
- 2) poszukująca pracy i spełnia jedno z kryteriów:
  - jest w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
  - jest zatrudniona u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,
  - otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny,
  - uczestniczy w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
  - jest żołnierzem rezerwy,

¹ Przepisy uległy zmianie od maja 2014 r., ale kategorie osób uprawnionych i zakres pomocy w omawianym obszarze nie zmieniły się.

- pobiera rentę szkoleniową,
  - pobiera świadczenie szkoleniowe, które jest przyznawane przez pracodawcę na wniosek pracownika i przysługuje po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego na czas udziału pracownika w szkoleniach, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy,
  - podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeśli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem,
- 3) w wieku 45 lat lub powyżej i jest pracownikiem lub osobą wykonującą inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą.

1. SZKOLENIA

Zakres pomocy

Szkolenia to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Szkolenia są inwestycją zwiększającą szansę uczestnika na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych;
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji;
- utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie;
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Szkolenie oferowane przez urząd pracy odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 25 godzin zegarowych w tygodniu.

Osoba skierowana na szkolenie może wziąć udział:

- w szkoleniu grupowym organizowanym (kontraktowanym) przez urząd pracy zgodnie z potrzebami rynku pracy;
- w szkoleniu indywidualnym, wskazanym przez siebie, jeżeli uzasadni jego celowość; w danym roku z Funduszu Pracy można opłacić koszt tego szkolenia do wysokości 3-krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie – nie dłużej niż 12 miesięcy. W przypadkach osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie – nie dłużej niż 24 miesiące.

Bezrobotnemu uczestnikowi szkolenia przysługuje stypendium szkoleniowe, finansowane z Funduszu Pracy. Wynosi ono 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia obejmuje co najmniej 150 godzin miesięcznie; w przypadku niższego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustalana jest proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku dla bezrobotnych.

Bezrobotnemu uprawnionemu w tym samym okresie do stypendium oraz zasiłku przysługuje prawo wyboru świadczenia.

Osoba, która z własnej winy nie ukończy szkolenia, zobowiązana jest do zwrotu kosztów szkolenia oraz zostaje pozbawiona statusu osoby bezrobotnej, chyba że nie ukończyła szkolenia z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Bezrobotnemu, który w trakcie szkolenia podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą przysługuje stypendium w wysokości 20% kwoty zasiłku dla osób bezrobotnych, niezależnie od wymiaru godzin szkolenia. Wypłacane jest ono od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej do dnia zakończenia szkolenia. Stypendium nie przysługuje bezrobotnemu, jeżeli w okresie odbywania szkolenia przysługuje mu z tego tytułu inne stypendium, dieta lub innego rodzaju świadczenie pieniężne w wysokości równej lub wyższej niż stypendium finansowane z Funduszu Pracy.

Przed zakwalifikowaniem na szkolenie kandydat może zostać skierowany na badania psychologiczne i lekarskie, w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie, który uzyska w wyniku szkolenia. Koszty tych badań oraz dojazdu na badania są finansowane przez urząd pracy.

Istnieje również możliwość sfinansowania (w formie zwrotu) całości lub części kosztów przejazdu na szkolenie. Dotyczy to również sytuacji, gdy szkolenie odbywa się w tej samej miejscowości, co miejsce zamieszkania uczestnika szkolenia, tj. kosztów przejazdu środkami komunikacji miejskiej. Wystąpić o zwrot kosztów przejazdu na szkolenie mogą wszystkie osoby uprawnione do szkoleń, tj. zarówno osoby bezrobotne, jak i osoby poszukujące pracy oraz osoby pracujące w wieku 45 lat i powyżej. Można również ubiegać się o zwrot kosztów zakwaterowania i wyżywienia, jeżeli szkolenie odbywa się poza miejscem zamieszkania uczestnika i stosowny zapis został sformułowany w umowie zawartej z instytucją szkoleniową.

Wszystkim uczestnikom szkoleń przysługuje odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku z odbywaniem szkolenia.

Osoba uczestnicząca w szkoleniu, samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia, może otrzymać na okres do 6 miesięcy refundację kosztów opieki nad tym dzieckiem w wysokości nie wyższej niż połowa zasiłku dla bezrobotnych. Refundacja ta przysługuje wówczas, gdy przychód tej osoby nie przekracza minimalnego wynagrodzenia za pracę. Na podobnych zasadach przysługuje refundacja kosztów opieki nad osobą zależną.

2. STUDIA PODYPLOMOWE

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, poszukującego pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej, może sfinansować do wysokości 100% koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi. Z Funduszu Pracy można opłacić koszt studiów podyplomowych do wysokości 3-krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Bezrobotnemu, któremu starosta przyznał sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

W przypadku podjęcia przez uczestnika studiów podyplomowych zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej

w trakcie ich odbywania, nie zawieszają się finansowania tych studiów oraz wypłaty stypendium, do planowanego terminu ich zakończenia. W przypadku przerwania studiów podyplomowych z winy uczestnika, kwota wydatkowana na ich finansowanie podlega zwrotowi.

3. POŻYCZKI NA SZKOLENIA

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, poszukującego pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej może udzielić pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Pożyczka nie może przekroczyć 4-krotności przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Udzielona pożyczka jest nieoprocentowana, a okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.

W przypadku wykorzystania pożyczki na inne cele niż określone w umowie, a także niepodjęcia lub nieukończenia szkolenia, pożyczka podlega bezzwłocznemu zwrotowi w całości, wraz z odsetkami ustawowymi. Odsetki ustawowe ustala się także od kwoty pożyczki niespłaconej w terminie.

4. FINANSOWANIE EGZAMINÓW I LICENCJI

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego lub uprawnionej osoby poszukującej pracy może sfinansować koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Sfinansowanie z Funduszu Pracy kosztu egzaminu lub uzyskania licencji nie może przekroczyć wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

Starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy w formie zwrotu, koszty przejazdu na egzamin poniesione przez bezrobotnego.

Instrumenty/programy rynku pracy służące podnoszeniu kompetencji bezrobotnych

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje lub kwalifikacje klienta do potrzeb pracodawców, oferując wybranym grupom bezrobotnych i poszukujących pracy tzw. dodatkowe instrumenty/programy rynku pracy:

1. staż (do 2009 r. instrument ten obejmował staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy);
2. przygotowanie zawodowe dorosłych;
3. stypendium na kontynuowanie nauki.

**USŁUGI
I INSTRUMENTY
SZKOLENIOWE
W REGULACJACH
PRAWNYCH
W 2013 ROKU**

1. STAŻ

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 (Dz.U. 2008, Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 20 sierpnia 2009 r. w *sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych* (Dz.U. 2009, Nr 142, poz. 1160).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia stażu do maja 2014 r. mogła zostać skierowana zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy osoba bezrobotna²:

- do 25 roku życia,
- do 27 roku życia, będąca absolwentem szkoły wyższej, w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej,
- długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobieta, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- powyżej 50 roku życia,
- bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- która po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęła zatrudnienia,
- niepełnosprawna.

Zakres pomocy

Staż oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy starostą (z upoważnienia którego działa dyrektor powiatowego urzędu pracy) a pracodawcą, według określonego programu.

Starosta może skierować bezrobotnego do odbycia stażu przez okres 6 miesięcy. Młodzi bezrobotni do 25 roku życia, a także do 27 roku życia w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej, mogą otrzymać skierowanie na staż przez okres 12 miesięcy.

Stażysta świadczy pracę w pełnym wymiarze czasu pracy zgodnie z programem stażu. Przysługuje mu w tym okresie stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych. Jeśli spełnione są dodatkowe kryteria, stażysta może także ubiegać się o zwrot kosztów dojazdu i ew. zakwaterowania.

Czas pracy bezrobotnego odbywającego staż nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, a bezrobotnego będącego osobą niepełnosprawną ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Bezrobotny nie może odbywać stażu w niedziele i święta, w systemie pracy zmianowej, w godzinach nadliczbowych i w dni ustawowo wolne od pracy.

² Od 27 maja 2014 r. wszystkie zarejestrowane w urzędzie pracy osoby bezrobotne mogą ubiegać się skierowanie na staż.

Na wniosek bezrobotnego odbywającego staż organizator jest obowiązany do udzielenia dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu. Za dni wolne przysługuje stypendium. Za ostatni miesiąc odbywania stażu organizator jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia stażu.

Do pracodawcy można skierować nie więcej stażystów niż zatrudnia on pracowników w dniu składania wniosku (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy). U organizatora stażu, który nie jest pracodawcą, staż może odbywać jednocześnie jeden bezrobotny. Przyjmujący na staż wyznacza opiekuna stażysty, który udziela bezrobotnemu wskazówek i pomocy w wypełnianiu powierzonych zadań. Bezrobotny sporządza sprawozdanie z przebiegu stażu zawierające informacje o wykonywanych zadaniach oraz uzyskanych kwalifikacjach lub umiejętnościach zawodowych. Nadzór nad odbywaniem stażu sprawuje powiatowy urząd pracy.

Po zakończeniu stażu bezrobotny otrzymuje:

- kopię programu stażu;
- swoje sprawozdanie i opinię organizatora stażu, z informacją o wykonywanych zadaniach i zdobytych umiejętnościach;
- zaświadczenie o odbyciu stażu wystawione przez starostę.

Bez konsekwencji dla stażysty staż może zostać przerwany, jeśli uczestnik podejmie zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą. Ponadto, na wniosek bezrobotnego powiatowy urząd pracy może rozwiązać z organizatorem umowę o odbycie stażu, jeśli warunki umowy nie są właściwie realizowane.

Powiatowy urząd pracy z urzędu lub na wniosek organizatora stażu może pozbawić bezrobotnego możliwości kontynuowania stażu w przypadku:

- opuszczenia bez usprawiedliwienia więcej niż jednego dnia stażu;
- naruszenia podstawowych obowiązków określonych w regulaminie pracy, a w szczególności stawienia się do pracy w stanie wskazującym na spożycie lub spożywanie w miejscu pracy alkoholu, narkotyków lub środków psychotropowych;
- nieobecności usprawiedliwionej, ale uniemożliwiającej zrealizowanie programu stażu.

Bezrobotny, który z własnej winy nie ukończył stażu zobowiązany jest do zwrotu kosztów poniesionych przez urząd pracy oraz zostaje pozbawiony statusu osoby bezrobotnej.

2. PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

Podstawa prawna³:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 a – m, art. 61 a (Dz.U. 2008, Nr 69, poz. 415, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w *sprawie przygotowania zawodowego dorosłych* (Dz.U. 2009, Nr 61, poz. 502).

³ Przepisy uległy zmianie w maju 2014 r., ale kategorie osób uprawnionych i zasady organizowania przygotowania zawodowego dorosłych nie zmieniły się, z wyjątkiem skrócenia czasu przeznaczanego na praktyczną naukę zawodu.

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia przygotowania zawodowego dorosłych może zostać skierowana osoba, która jest zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako:

1. osoba bezrobotna;
2. osoba poszukująca pracy, która:
  - otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach;
  - uczestniczy w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej;
  - jest żołnierzem rezerwy;
  - pobiera rentę szkoleniową;
  - pobiera świadczenie szkoleniowe, które jest przyznawane przez pracodawcę na wniosek pracownika i przysługuje po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego na czas udziału pracownika w szkoleniach, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy.

Zakres pomocy

Celem przygotowania zawodowego dorosłych jest uzyskanie przez osoby uprawnione kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych odpowiednimi dokumentami.

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest na podstawie umowy w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych zawieranej między:

- starostą a pracodawcą lub
- starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową (posiadającą wpis do rejestru instytucji szkoleniowych, który prowadzony jest przez właściwy wojewódzki urząd pracy).

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest według programu, który ma na celu kształtowanie umiejętności praktycznych (80% czasu programu) oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej, niezbędnej do wykonywania zadań zawodowych. Program przygotowuje pracodawca lub instytucja szkoleniowa we współpracy z pracodawcą. Zajęcia nie mogą przekraczać 8 godzin zegarowych dziennie i 40 godzin zegarowych tygodniowo. Część poświęconą teorii może realizować sam pracodawca, może też udzielić uczestnikowi programu czasu wolnego na doksztalcenie się w instytucji szkoleniowej. W przypadku gdy pracodawca nie może zapewnić warunków do zrealizowania w pełni programu praktycznej nauki zawodu dorosłych, możliwe jest realizowanie części tego programu przez wskazane przez starostę placówki oświatowe, w wymiarze nie przekraczającym 20% czasu programu.

Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych.

Bezrobotnemu uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie.

Formy przygotowania zawodowego dorosłych:

Praktyczna nauka zawodu dorosłych	Przyuczenie do pracy dorosłych
– umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodach z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego lub w zawodach rzemieślniczych	– ma na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodów z klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i/lub zawodów rzemieślniczych
– trwa od 12 do 18 miesięcy*	– trwa od 3 do 6 miesięcy
– program uwzględnia wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie oraz oparte na niej wymagania egzaminacyjne lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego	– program uwzględnia w szczególności standardy kwalifikacji zawodowych dostępne w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy, może także uwzględniać wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego
– kończy się egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe lub egzaminem czeladniczym	– kończy się egzaminem sprawdzającym, przeprowadzonym przez instytucję szkoleniową lub egzaminem potwierdzającym określoną kwalifikację w zawodzie
– od opiekuna praktycznej nauki zawodu dorosłych jest wymagane posiadanie kwalifikacji instruktora praktycznej nauki zawodu	– od opiekuna przyuczenia do pracy dorosłych jest wymagane posiadanie co najmniej: wykształcenia średniego, 3-letniego stażu pracy w zawodzie obejmującym zadania zawodowe, do realizacji których są wymagane umiejętności zdobywane w trakcie przyuczenia, rocznego doświadczenia w nadzorze nad pracownikami, stażystami lub praktykantami

* Od 27 maja 2014 r. okres ten wynosi 6–12 miesięcy.

Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który z własnej winy przerwał program lub nie przystąpił do egzaminu, na jego zakończenie jest obowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez urząd pracy z Funduszu Pracy. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy powodem przerwania programu lub nieprzystąpienia do egzaminu było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Starosta refunduje pracodawcy, z którym zawarł umowę w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych, wydatki poniesione na uczestnika, w szczególności na materiały i surowce, eksploatację maszyn i urządzeń, odzież roboczą, posiłki regeneracyjne i inne środki, w wymiarze

**USŁUGI
I INSTRUMENTY
SZKOLENIOWE
W REGULACJACH
PRAWNYCH
W 2013 ROKU**

2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu.

Pracodawcy, z którym starosta zawarł umowę w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje jednorazowa premia po zakończeniu tej formy aktywizacji, jeżeli skierowany przez starostę uczestnik ukończył program i zdał odpowiedni egzamin. Premia przyznawana jest w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc programu przygotowania zawodowego dorosłych, zrealizowanego dla każdego skierowanego uczestnika. Premia nie przysługuje pracodawcy, z którym umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z winy pracodawcy.

Refundacja pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz premia stanowią pomoc publiczną de minimis i są przyznawane zgodnie z warunkami jej dopuszczalności.

3. STYPENDIUM NA KONTYNUOWANIE NAUKI

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 55 (Dz.U. 2008, Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki przysługuje bezrobotnemu, który spełnia łącznie kryteria:

- 1) jest bez kwalifikacji zawodowych;
- 2) w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy podjął dalszą naukę:
  - w szkole ponadgimnazjalnej dla dorosłych, publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo
  - w szkole wyższej na studiach niestacjonarnych;
- 3) dysponuje dochodem na osobę w rodzinie w wysokości uprawniającej do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej.

Zakres pomocy

Na wniosek bezrobotnego pozostającego w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, starosta może przyznać mu stypendium ułatwiające powrót do systemu kształcenia i osiągnięcie kolejnego poziomu kwalifikacji formalnych. Stypendium przysługuje w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia nauki, w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie. Wypłata stypendium może zostać przedłużona do ukończenia nauki, zgodnie z programem nauczania.

Osobie, która otrzymuje stypendium na kontynuowanie nauki i w trakcie tej nauki rozpoczęła pracę, przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Stypendium nie przysługuje w przypadku przerwania nauki lub przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej (do dochodu nie wlicza się kwoty stypendium).

Instrumenty podnoszące kompetencje pracowników i pracodawców

REFUNDACJA KOSZTÓW SZKOLEŃ PRACOWNIKÓW I PRACODAWCÓW

Podstawa prawna⁴:

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocii zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, art. 69 (Dz.U. 2008, Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Pracodawcy i pośrednio – pracownicy odbywający szkolenia.

Zakres pomocy

Na wniosek pracodawcy, który utworzył fundusz szkoleniowy, starosta może refundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników lub pracodawcy w wysokości do 50%, nie więcej jednak niż do wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku osób w wieku 45 lat i powyżej – w wysokości do 80%, nie więcej jednak niż do wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia.

Na wniosek pracodawcy, który skieruje pracownika na trwające co najmniej 22 dni robocze szkolenie w wymiarze równym czasowi pracy skierowanego pracownika i udzieli mu na ten okres płatnego urlopu szkoleniowego oraz jednocześnie na okres szkolenia tego pracownika zatrudni bezrobotnego skierowanego przez powiatowy urząd pracy, starosta refunduje z Funduszu Pracy:

- 1) koszty szkolenia pracownika – w wysokości do 80% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu rozpoczęcia szkolenia, na jednego pracownika;
- 2) wynagrodzenie osoby skierowanej przez powiatowy urząd pracy, wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia, w wysokości nieprzekraczającej 40% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu rozpoczęcia szkolenia, za każdego skierowanego.

Pracodawca wnioskujący o refundację kosztów szkolenia, który jednocześnie zatrudni bezrobotnego w związku z dłuższym szkoleniem pracownika – nie musi wykazać się posiadaniem funduszu szkoleniowego.

* *
* *

⁴ Od maja 2014 r. przepis ten został usunięty, wprowadzono inne rozwiązanie – Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS).

2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE, PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

W 2013 r. wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosły 4 633,0 mln zł. W ciągu ostatnich 10 lat inwestycje na aktywizację bezrobotnych i poszukujących pracy sukcesywnie się zwiększały, jednak w 2011 r. zostały zmniejszone prawie dwa razy w stosunku do 2010 r. W 2013 r. można, co prawda zaobserwować wzrost środków przeznaczonych na ten cel o 743,3 mln zł w porównaniu do 2012 r., należy mieć jednak na względzie, że w stosunku do 2010 r. środki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu są wciąż niższe o ponad 30%.

Tabela 1. Wydatki z Funduszu Pracy w latach 2004–2013 w mln zł

Rok	Ogółem	Zasiłki i świadczenia	Formy aktywne	Usługa szkoleniowa*	Przygotowanie zawodowe dorosłych (bez stypendium)**
2004	9 180,2	7 258,5	1 323,5	125,9	x
2005	5 550,8	2 997,7	1 905,3	181,8	x
2006	7 200,4	2 763,1	2 218,7	186,7	x
2007	6 963,3	2 267,8	2 709,6	266,4	x
2008	5 753,1	1 840,8	3 362,4	280,3	x
2009	11 012,0	4 485,3	5 877,3	276,0	0,3
2010	12 376,4	5 014,1	6 745,2	306,9	1,2
2011	8 900,7	4 796,2	3 476,8	83,0	4,2
2012	9 637,1	5 316,7	3 889,7	113,8	2,1
2013	11 325,2	5 958,0	4 633,0	128,0	2,0

* W latach 2004–2009 dane uwzględniają również dodatek szkoleniowy w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych. Od 2009 r. za udział w szkoleniu bezrobotny otrzymuje stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych, które nie jest wykazane w wydatkach na szkolenia.

** Koszty przygotowania zawodowego dorosłych obejmują: refundację pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika, jednorazową premię przyznaną pracodawcy, należność przysługującą instytucji szkoleniowej, koszty egzaminów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających.

W 2013 r. na sfinansowanie z Funduszu Pracy, organizacji usług szkoleniowych (w tym na koszty: należne instytucjom szkoleniowym, egzaminów i uzyskania licencji, pożyczek szkoleniowych, studiów podyplomowych oraz szkoleń pracowników refundowanych pracodawcom) urzędy pracy przeznaczyły 128,0 mln zł. W porównaniu z ubiegłym rokiem wydatki te zwiększyły się o 15,0 mln zł, jednak należy mieć na względzie, że w porównaniu do 2010 r. były niższe o 178,9 mln zł, tj. ponad dwukrotnie.

Tabela 2. Wydatki z Funduszu Pracy na usługę szkoleniową w latach 2009–2013, w tys. zł*

L.p	Wyszczególnienie usługi szkoleniowej	2009	2010	2011	2012	2013
1.	kwoty należne instytucjom szkoleniowym	264 414,9	285 467,5	77 260,0	108 434,9	120 980,3
2.	koszty studiów podyplomowych	8 513,9	17 933,0	4 761,7	3 828,7	5 187,7
3.	koszty egzaminów i uzyskania licencji	772,2	876,2	309,1	419,2	528,9
4.	pożyczki szkoleniowe	95,4	119,4	45,2	53,5	65,1
5.	koszty szkolenia refundowane pracodawcom	10,5	270,4	47,2	10,1	35,8

* Przed 2009 r. dane w tym układzie nie były zbierane.

Wydatki na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne związane z podnoszeniem kompetencji wyniosły w 2013 r. 1 347,9 mln zł. Oznacza to, że kwota ta wzrosła w stosunku do 2012 r. o 404,5 mln zł.

Wysokość stypendium na uczestnika konkretnej formy aktywizacji zależy od wysokości stypendium ustalonego w przepisach za udział w danej formie aktywizacji oraz długości tej formy. Przeciętnie w 2013 r. najwyższe koszty przeznaczone na stypendium dla jednego uczestnika generował staż i przygotowanie zawodowe dorosłych. Biorąc pod uwagę liczbę uczestników – najwięcej środków z Funduszu Pracy przeznaczono na stypendium za okres odbywania stażu. Wysokość stypendiów na poszczególne formy aktywizacji prezentuje Tabela nr 3.

Tabela 3. Wydatki z Funduszu Pracy na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne, w latach 2009–2013*

Lp.	Wydatki z Funduszu Pracy na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne	2009	2010	2011	2012	2013		
		kwota ogółem w mln zł	kwota ogółem w mln zł	kwota ogółem w mln zł	kwota ogółem w mln zł	kwota ogółem w mln zł	liczba osób w roku	wydatki na jednego uczestnika w zł
1.	ogółem	1 484,1	2 082,1	928,4	943,4	1 347,9	298 815	4 510,8
2.	za okres szkolenia	103,7	166,1	57,9	75,8	85,6	79 558	1 075,9
3.	za okres studiów podyplomowych	Bd	5,7	5,5	1,9	2,6	2 925	888,8
4.	za okres stażu	1 352,3	1 894,4	848,3	858,0	1 249,2	214 470	5 824,6
5.	za okres przygotowania zawodowego dorosłych	Bd	7,2	7,2	3,3	4,6	626	5 749,1
6.	za okres kontynuowania nauki	3,3	8,6	9,4	4,4	5,8	1 236	4 234,84

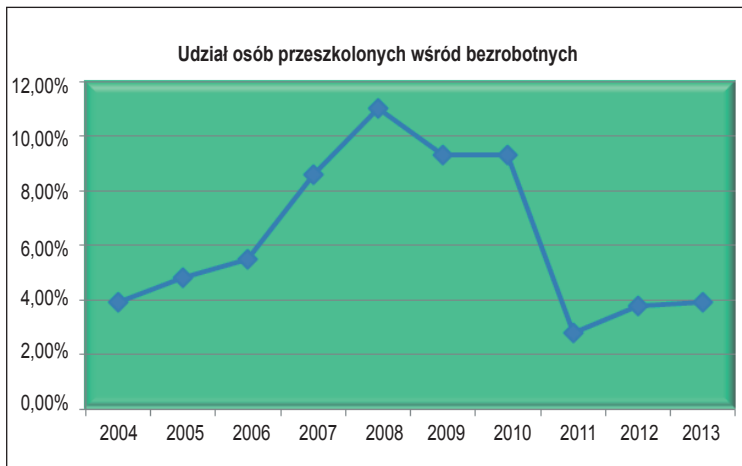
* Dane opracowane na podstawie Sprawozdania MPiPS-02 O przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy (w roku 2009 dane dot. liczby osób pobierających stypendia nie były zbierane).

*
* *

ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE, PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

W 2013 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia ponad 85 tys. osób bezrobotnych i poszukujących pracy, czyli ok. 5 tys. osób więcej niż w roku 2012 (wzrost o 6,2%). Szkolenia ukończyło ponad 84 tys. osób, tj. o ok. 5 tys. osób więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 6,5%).

2/3 klientów urzędów pracy otrzymywała skierowanie na szkolenie grupowe, tj. o tematyce zaplanowanej przez urząd pracy i kontraktowane w instytucji szkoleniowej wybranej w procedurze przetargowej. W 2013 r. w porównaniu z poprzednim rokiem udział uczestników w szkoleniach grupowych nieznacznie spadł o 0,6 pkt procentowego, a wzrósł o tą samą wartość udział uczestników szkoleń indywidualnych, tj. wskazanych przez bezrobotnego.

Tabela 4. Uczestnictwo zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy w latach 2004–2013

Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie	126 167	151 200	146 915	178 134	171 025	168 334	182 355	53 803	80 684	85 697
2.	Liczba osób, które ukończyły szkolenie	125 610	148 482	142 060	172 311	165 878	163 736	178 502	54 738	79 073	84 240
3.	Liczba przeszkolonych bezrobotnych	122 717	141 222	135 649	165 164	157 741	161 283	177 057	53 823	78 012	83 431
4.	Przeszkoleni w trybie grupowym – (liczba i %)*	96 790 78,9%	117 758 83,4%	104 882 77,3%	127 744 77,3%	121 739 77,2%	124 832 77,4%	139 570 78,2%	36 545 66,8%	53 316 67,4%	57 287 66,8%
5.	Przeszkoleni w trybie indywidualnym – (liczba i %)*	20 978 21,1%	23 464 16,6%	30 767 22,7%	37 420 22,7%	36 002 22,8%	36 451 22,6%	38 932 21,8%	18 193 33,2%	25 757 32,6%	28 410 33,2%
7.	Udział osób przeszkolonych wśród bezrobotnych (%)	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%

* Dane za lata 2004–2009 odnoszą się do przeszkolonych bezrobotnych, a za lata 2010–2013 r. do ogółu przeszkolonych.

*
*

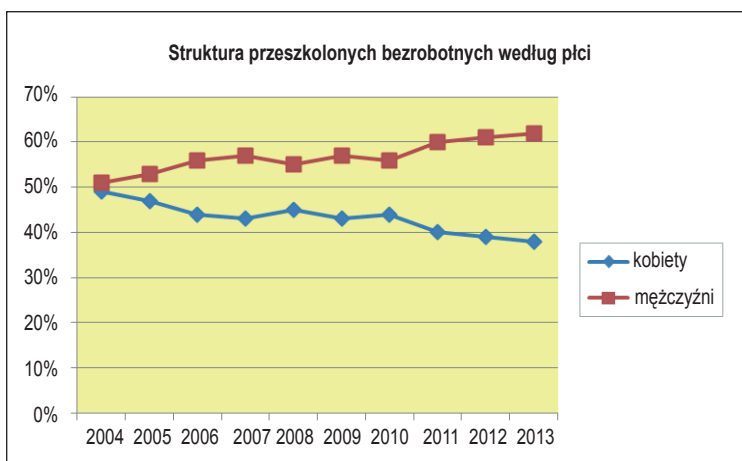
**UCZESTNICTWO
W SZKOLENIACH
ORGANIZOWA-
NYCH PRZEZ
URZĘDY PRACY**

4. STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

W 2013 r. wśród osób przeszkolonych (tj. tych, które ukończyły szkolenie) na podstawie skierowania z urzędu pracy przewagę mieli mężczyźni. Od 10 lat spada udział procentowy kobiet uczestniczących w szkoleniach. Różnica między liczbą przeszkolonych mężczyzn a kobiet zwiększyła się w stosunku do 2012 r. o 2 punkty procentowe i wyniosła 24%.

Tabela 5. Struktura przeszkolonych bezrobotnych według płci, w latach 2004–2013 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	kobiety	49%	47%	44%	43%	45%	43%	44%	40%	39%	38%
2.	mężczyźni	51%	53%	56%	57%	55%	57%	56%	60%	61%	62%

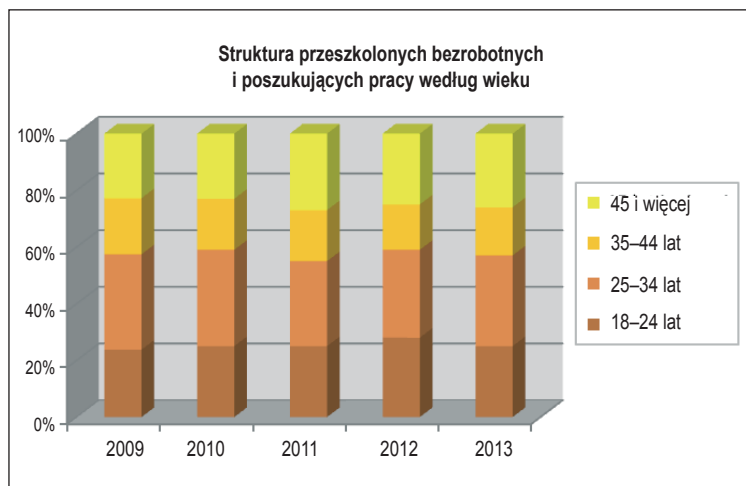

Wśród przeszkolonych w 2013 r. dominowała grupa osób w wieku 25–34 lata, podobnie jak w latach poprzednich. W porównaniu do 2012 r., udział osób w szkoleniach w tej grupie wiekowej wzrósł o 1 punkt procentowy. Udział osób w wieku 18–24 zmalał o 3 punkty procentowe. Udział osób w wieku 35–44 lata oraz w wieku 45 lat i więcej wzrósł o taką samą wartość procentową (o 1 pkt procentowy).

Tabela 6. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wieku, w latach 2009–2013 (przeszkoleni ogółem = 100%)

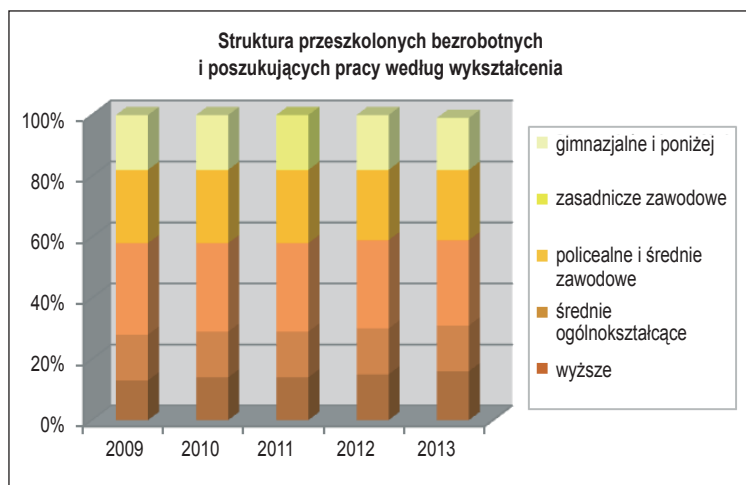
Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	18–24 lata	24%	25%	25%	28%	25%
2.	25–34 lata	34%	34%	30%	31%	32%
3.	35–44 lata	20%	18%	18%	16%	17%
4.	45 lat i więcej	23%	23%	27%	25%	26%

STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

Tabela 7. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wykształcenia, w latach 2009–2013 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Wyższe	13%	14%	14%	15%	16%
2.	Średnie ogólnokształcące	15%	15%	15%	15%	15%
3.	Policealne i średnie zawodowe	30%	29%	29%	29%	28%
4.	Zasadnicze zawodowe	24%	24%	24%	23%	23%
5.	Gimnazjalne i poniżej	18%	18%	18%	18%	17%

STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

W 2013 r. wśród szkolonych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, choć w ciągu ostatnich 5 lat udział tej grupy w strukturze przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy maleje – o 2 punkty procentowe w porównaniu z rokiem 2009. Natomiast, wzrasta udział w szkoleniach osób z wykształceniem wyższym, który obecnie wynosi 16%, o 3 punkty procentowe więcej niż w 2009 r. Stabilny pozostaje udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (od lat kształtuje się na poziomie 15%) oraz zasadniczym zawodowym (wynosi 23%, podobnie, jak rok wcześniej). Po raz pierwszy od 5 lat zmalał o 1 pkt procentowy udział w szkoleniach osób najmniej wykształconych – z wykształceniem gimnazjalnym i niższym.

Na specjalną uwagę zasługują osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W ciągu ostatnich 5 lat wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w szkoleniach najmniej licznie reprezentowani byli bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia. Stanowią oni ok. 1% ogółu przeszkolonych.

Wśród osób szkolonych niewielkie są też grupy osób niepełnosprawnych, kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 r.ż.

W 2013 r., w porównaniu do 2012 r. wśród przeszkolonych bezrobotnych zmniejszył się o 1,6 pkt procentowego udział osób długotrwale bezrobotnych – stanowią oni najliczniejszą grupę osób kończących szkolenia. Ponadto, licznie w szkoleniach biorą również osoby młode – do 25 roku życia.

Sukcesywnie rośnie również udział w szkoleniach osób powyżej 50 roku życia; w porównaniu do ubiegłego roku wzrósł on o 0,2 pkt procentowego. Na przestrzeni ostatnich 5 lat w tej grupie notuje się wzrost uczestnictwa o 6 punktów procentowych.

Tabela 8. Osoby bezrobotne, z grup defaworyzowanych na rynku pracy, w strukturze przeszkolonych bezrobotnych, w latach 2009–2013 (przeszkoleni ogółem = 100%)*

Lp.	Bezrobotni:	2009	2010	2011	2012	2013
1.	do 25 r. ż.	24,8%	26,5%	26,5%	29,6%	26,5%
2.	długotrwale	30,0%	35,4%	39,6%	40,9%	39,3%
3.	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	5,7%	5,9%	5,3%	5,5%	5,5%
4.	bez kwalifikacji	14,3%	13,9%	13,5%	13,8%	14,6%
5.	powyżej 50 r. ż.	12,9%	13,7%	17,7%	18,7%	18,9%
6.	samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 r. ż.	5,4%	5,8%	5,8%	5,9%	6,0%
7.	którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	0,8%	0,9%	0,9%	1,1%	1,1%
8.	niepełnosprawni	3,5%	4,0%	6,0%	5,6%	5,6%

* Dane ze sprawozdań statystycznych MPiPS-01 „O rynku pracy”, załącznik nr 6.

*
* *

5. UDZIAŁ OSÓB PRZESKOŁONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY

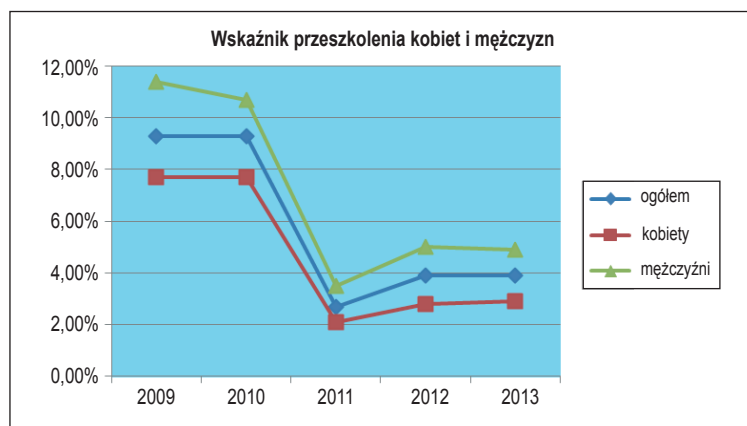
W 2013 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia 85 697 osób, czyli o 5 013 osób więcej, niż w 2012 r. (wzrost o 6,2%). Szkoleniami objęto 3,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, podobnie jak w roku poprzednim.

Kobiety korzystają ze szkoleń rzadziej niż mężczyźni i ta tendencja utrzymuje się od lat.

W 2013 r. szkolenia na podstawie skierowania z urzędu pracy ukończyło 4,9% zarejestrowanych mężczyzn i 2,9% kobiet. Wskaźnik przeszkolenia kobiet zwiększył się o 0,1% w porównaniu do roku 2012, kosztem wskaźnika przeszkolenia mężczyzn, który zmalał o tę samą wartość.

Tabela 9. Wskaźnik przeszkolenia średniorocznie bezrobotnych kobiet i mężczyzn, w latach 2009–2013 (bezrobotni danej kategorii płci = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	Różnica między rokiem 2012 a 2013
1.	Ogółem	9,3%	9,3%	2,7%	3,9%	3,9%	0 pkt %
2.	Kobiety	7,7%	7,7%	2,1%	2,8%	2,9%	+0,1 pkt %
3.	Mężczyźni	11,4%	10,7%	3,5%	5,0%	4,9%	-0,1 pkt %

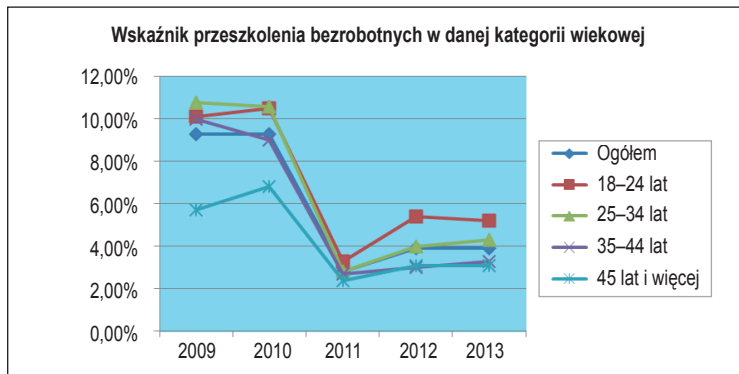

Udział osób przeszkolonych w stosunku do wszystkich bezrobotnych w 2013 r. był taki sam, jak w 2012 r. tj. 3,9% wśród ogółu bezrobotnych ukończyło szkolenie. W 2013 r. największy procent osób przeszkolonych odnotowano w grupie najmłodszych bezrobotnych – 5,2% spośród zarejestrowanych osób w wieku 18–24 lata ukończyło szkolenie (w porównaniu z rokiem 2012 – wskaźnik ten obniżył się o 0,2 pkt procentowego). Najmniejszy był udział osób przeszkolonych w grupie wiekowej 45 lat i więcej.

UDZIAŁ OSÓB PRZESKOŁONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY

Tabela 10. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej kategorii wiekowej, w latach 2009–2013 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

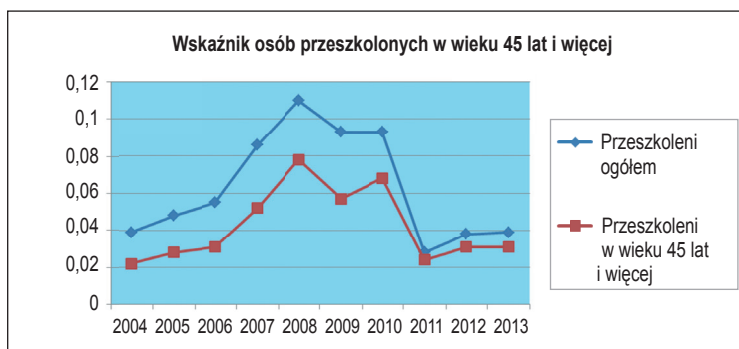
Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Ogółem	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%
2.	18–24 lat	10,1%	10,5%	3,3%	5,4%	5,2%
3.	25–34 lat	10,8%	10,6%	2,8%	4,0%	4,3%
4.	35–44 lat	10,0%	9,0%	2,7%	3,0%	3,3%
5.	45 lat i więcej	5,7%	6,8%	2,4%	3,1%	3,1%

Na przestrzeni 10 lat obserwuje się wahanie poziomu udziału w szkoleniach osób w wieku 45 lat i więcej, choć w 2013 r. pozostaje na tym samym poziomie 3,1%, co rok wcześniej. Największy udział w szkoleniach osób z tej grupy wiekowej obserwuje się w latach 2007–2010 (w granicach wartości – 5,2%–7,8%). W ciągu ostatnich 10 lat udział procentowy osób 45 lat i powyżej w grupie osób przeszkolonych wzrósł o 0,9 pkt procentowego.

Tabela 11. Udział osób przeszkolonych przez urzędy pracy w wieku 45 lat i więcej, w latach 2004–2013 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Przeszkoleni ogółem	3,9%	4,8%	5,5%	8,6%	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%
2.	Przeszkoleni w wieku 45 lat i więcej	2,2%	2,8%	3,1%	5,2%	7,8%	5,7%	6,8%	2,4%	3,1%	3,1%

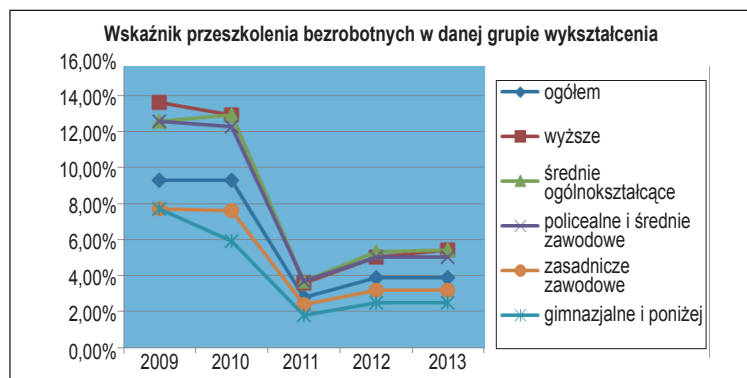
W 2013 r. wśród bezrobotnych z poszczególnych grup wykształcenia, najczęściej kończyły szkolenie osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym. Im niższe wykształcenie, tym niższy udział osób, które ukończyły szkolenie sfinansowane przez urzędy pracy z Funduszu Pracy.

W 2013 r. udział w szkoleniach wśród osób z wykształceniem wyższym wzrósł w porównaniu z 2012 r. o 0,4 punktu procentowego i kształtuje się na poziomie 5,4%.

W 2013 r. udział w szkoleniach wśród osób z najniższym wykształceniem utrzymuje się na tym samym poziomie, co w 2012 r. i wynosi 2,5%.

Tabela 12. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej grupie wykształcenia, w latach 2009–2013 (bezrobotni danej kategorii wykształcenia = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Ogółem	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%
2.	Wyższe	13,6%	12,9%	3,6%	5,0%	5,4%
3.	Średnie ogólnokształcące	12,6%	12,9%	3,7%	5,3%	5,4%
4.	Policealne i średnie zawodowe	12,6%	12,3%	3,7%	5,0%	5,0%
5.	Zasadnicze zawodowe	7,7%	7,6%	2,4%	3,2%	3,2%
6.	Gimnazjalne i poniżej	5,9%	5,9%	1,8%	2,5%	2,5%

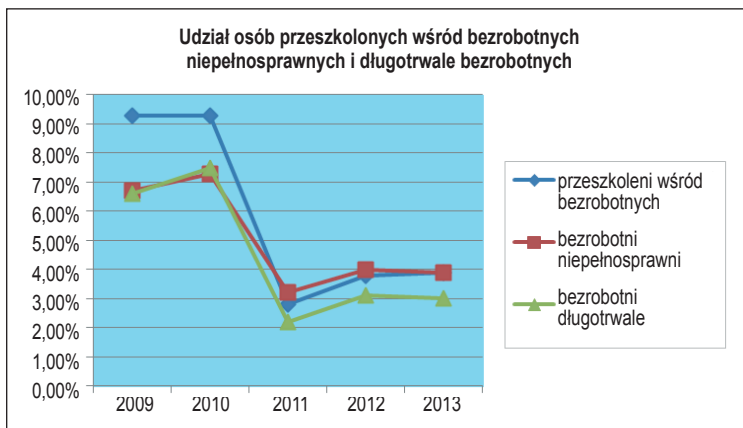

W 2013 r. nastąpił nieznaczny spadek odsetka przeszkolonych wśród bezrobotnych niepełnosprawnych oraz długotrwale bezrobotnych w porównaniu z 2012 r.

Tabela 13. Udział osób przeszkolonych średniorocznie wśród bezrobotnych niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, w latach 2009–2013 (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Ogółem	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%
2.	Bezrobotni niepełnosprawni	6,7%	7,3%	3,2%	4,0%	3,9%
3.	Bezrobotni długotrwale	6,6%	7,5%	2,2%	3,1%	3,0%

**UDZIAŁ OSÓB
PRZESKOŁO-
NYCH
W WYBRANYCH
GRUPACH
KLIENTÓW
URZĘDÓW
PRACY**

*
* *

W 2013 r. najwięcej uczestników ukończyło kursy organizowane przez urzędy pracy w zakresie:

- usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) – ok. 16 tys. osób;
- zarządzanie i administrowanie – ponad 6 tys. osób;
- architektura i budownictwo – ponad 5 tys. osób;
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – ponad 4,7 tys. osób;
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – ok. 4,5 tys. osób.

Tabela 14. Uczestnicy szkoleń według kierunku kształcenia, w liczbach bezwzględnych, w latach 2009–2013

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	85	8	1	13	7
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	3 967	5 271	1 544	2 377	2 330
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	131	179	77	91	103
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	1 448	1 860	515	433	445
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	60	27	6	22	19
6.	Języki obce	2 226	1 587	498	486	728
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	63	52	10	5	32
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	11 026	11 815	3 863	5 581	4 763
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	8 974	9 731	2 564	3 788	4 489
10.	Zarządzanie i administrowanie	10 835	14 868	3 631	5 115	6 226
11.	Prace sekretarskie i biurowe	4 220	4 594	995	1 534	1 437
12.	Prawo	218	429	51	40	16
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	20	54	9	15	6
14.	Matematyka i statystyka	1	0	0	1	18
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	9 755	9 863	3 086	3 746	3 713
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	5 361	5 642	2 379	3 653	4 209
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	1 038	983	388	600	949
18.	Architektura i budownictwo	8 550	9 624	3 044	4 350	5 198
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	726	862	342	493	752

6. KIERUNKI I EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ ORGANIZOWA- NYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

**KIERUNKI
I EFEKTYWNOŚĆ
SZKOLEŃ
ORGANIZOWA-
NYCH PRZEZ
URZĘDY PRACY**

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2009	2010	2011	2012	2013
20.	Weterynaria	43	52	39	55	52
21.	Opieka zdrowotna	741	619	351	445	610
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	2 238	2 934	1 177	1 784	2 126
23.	Ochrona własności i osób	2 130	2 373	695	977	1 132
24.	Ochrona środowiska	22	72	63	112	156
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	764	757	195	368	432
26.	Usługi gastronomiczne	3 250	3 975	968	1 569	1 727
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	5 817	6 665	1 384	1 457	1 727
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	515	549	161	294	336
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	310	270	115	91	264
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	27 900	26 594	10 771	16 115	15 714
31.	Pozostałe usługi	9 074	8 480	2 462	4 487	4 433
32.	BHP	84	389	70	116	119
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	4 958	5 193	1 699	1 720	1 756
34.	Inne obszary szkoleń	37 186	42 131	11 585	17 140	18 216
35.	Suma	163 736	178 502	54 738	79 073	84 240

W porównaniu z 2013 r. wzrosła liczba osób przeszkolonych w większości obszarów. W zasadzie, te same obszary, co rok wcześniej cieszyły się największym zainteresowaniem (z nieznacznymi zmianami w kolejności najbardziej popularnych obszarów).

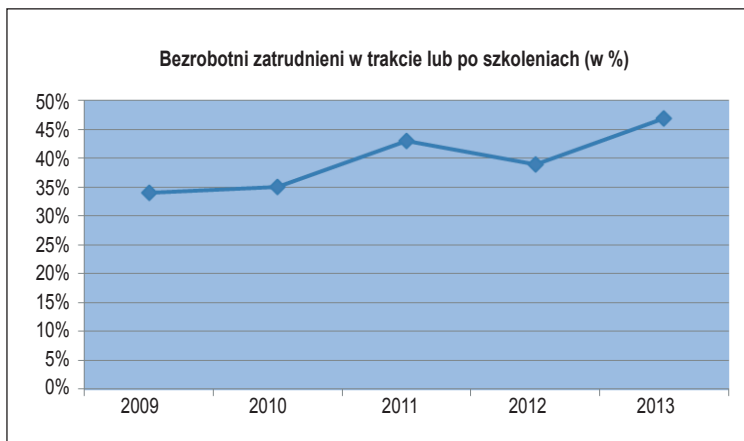
W 2013 r. zwiększyła się efektywność szkoleń, ok. 47% uczestników szkoleń podjęło pracę w okresie do 3 miesięcy po ukończonym szkoleniu. Wskaźnik ten jest większy o 8 punktów procentowych w porównaniu z 2012 r. Odsetek ten jest największy, biorąc pod uwagę ostatnie 5 lat.

Podobnie, jak w latach poprzednich – nieco bardziej efektywne były szkolenia wskazane przez bezrobotnego. Różnica między efektywnością zatrudnienia po szkoleniu indywidualnym i grupowym wzrosła o 2 punkty procentowe w ciągu ostatnich 3 lat.

Tabela 15. Wskaźnik zatrudnienia w trakcie trwania szkolenia lub okresie 3 miesięcy po jego ukończeniu, w latach 2009–2013

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Ogółem bezrobotni zatrudnieni w trakcie lub po szkoleniach	34%	35%	43%	39%	47%
2.	Zatrudnieni po szkoleniach indywidualnych*	38%	38%	44%	40%	49%
3.	Zatrudnieni po szkoleniach grupowych*	33%	34%	43%	39%	46%
4.	Bezrobotni niepełnosprawni zatrudnieni w trakcie lub po szkoleniu	22%	22%	27%	26%	39%
5.	Osoby pobierające rentę szkoleniową zatrudnione w trakcie lub po szkoleniu	9%	5%	5%	6%	4,2%

* Dane za rok 2009 odnoszą się do przeszkolonych bezrobotnych, a za lata 2010–2013 do ogółu przeszkolonych.

KIERUNKI I EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ ORGANIZOWA- NYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

Wśród szkoleń zorganizowanych w 2013 r. na skalę masową najwyższy wskaźnik zatrudnienia w trakcie lub w okresie 3 miesięcy po odbytych szkoleniu miało szkolenie z obszaru – zarządzanie i administrowanie – 80% zatrudnionych na 6 226 przeszkolonych.

Efektywnością na poziomie przeciętnej dla ogółu szkoleń lub nieznacznie poniżej charakteryzowały się masowo organizowane szkolenia w zakresie:

- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 42% zatrudnionych na 15 714 przeszkolonych;
- architektura i budownictwo – 44% zatrudnionych na 5 198 przeszkolonych;
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 47% zatrudnionych na 4 489 przeszkolonych.

Poniżej średniej kształtowała się efektywność organizowanych na masową skalę szkoleń w zakresie:

- technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów) – 42% zatrudnionych na 4 209 przeszkolonych;
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 30% zatrudnionych na 4 763 przeszkolonych.

Warto też odnotować, że ponad połowa uczestników (50%–70%) znalazła zatrudnienie po szkoleniach w takich obszarach, jak:

- BHP;
- ochrona środowiska;
- rozwój osobowościowy i kariery zawodowej;
- szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu;
- nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia);
- weterynaria.

Tabela 16. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym szkoleniu w latach 2009–2013, według kierunków kształcenia (w procentach)

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych w trakcie lub po szkoleniu				
		2009	2010	2011	2012	2013
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	20	38	0	23	0
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	51	58	53	52	68
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	43	47	57	45	61
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	19	15	22	23	31
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	17	33	50	17	53
6.	Języki obce	25	23	28	33	29
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	29	33	60	40	9
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	23	23	27	24	30
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	32	34	39	35	47
10.	Zarządzanie i administrowanie	65	67	74	85	80
11.	Prace sekretarskie i biurowe	23	29	34	27	35
12.	Prawo	22	76	53	83	19
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	15	19	33	27	17
14.	Matematyka i statystyka	0	0	0	0	100
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	21	20	29	28	30
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów)	31	30	41	36	42
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	34	31	53	42	49
18.	Architektura i budownictwo	31	30	39	35	44
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybolówstwo	36	42	56	64	55
20.	Weterynaria	44	50	36	35	52
21.	Opieka zdrowotna	38	35	46	40	44

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych w trakcie lub po szkoleniu				
		2009	2010	2011	2012	2013
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	22	21	29	26	35
23.	Ochrona własności i osób	33	32	33	34	47
24.	Ochrona środowiska	41	19	51	60	60
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	30	27	47	40	44
26.	Usługi gastronomiczne	20	20	35	27	37
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	23	23	39	32	43
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	19	23	32	39	37
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	19	43	33	52	36
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	30	29	40	32	42
31.	Pozostałe usługi	32	36	50	37	48
32.	BHP	55	30	37	69	71
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	15	16	17	21	24
34.	Inne obszary szkoleń	40	41	54	47	53

*
* *

**KIERUNKI
I EFEKTYWNOŚĆ
SZKOLEŃ
ORGANIZOWA-
NYCH PRZEZ
URZĘDY PRACY**

7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOT- NYCH I POSZUKUJĄ- CYCH PRACY

W 2013 r. urzędy pracy zleciły realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy 8 343 instytucjom działającym na wolnym rynku usług szkoleniowych. Łącznie zrealizowały one 32 722 szkoleń, co oznacza, że w porównaniu z 2012 r. liczba zrealizowanych szkoleń wzrosła o 7,5%. Jednocześnie zwiększyła się liczba instytucji szkoleniowych współpracujących z urzędami pracy – o 758 instytucji (ok. 10%).

W 2013 r., podobnie jak rok wcześniej, szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy realizowane były najczęściej przez osoby fizyczne, stowarzyszenia, fundacje i osoby prawne oraz ośrodki dokształcania lub doskonalenia zawodowego. Do tych instytucji skierowano też największą liczbę bezrobotnych.

Od lat pozostaje niewielki udział szkół średnich i policealnych, Centrów Kształcenia Ustawicznego (CKU) i Centrów Kształcenia Praktycznego (CKP) w realizacji szkoleń dla bezrobotnych. W 2013 r. do tych placówek oświaty zlecono 3,4% szkoleń. Jednak w stosunku do roku ubiegłego, zauważalny jest wzrost (o 1,1 pkt procentowy) szkoleń zakontraktowanych przez urzędy pracy i realizowanych przez te placówki.

Do szkół wyższych i placówek sfery B+R zlecono w 2013 r. tylko 0,7% szkoleń spośród zakontraktowanych przez urzędy pracy (w 2012 r. – 0,3%), jednak należy odnotować wzrost liczby tych placówek.

Zwiększyła się znacznie liczba zakładów pracy prowadzących szkolenia z 33 w 2012 r. do 50 w 2013 r. Jednocześnie, w przeciągu ostatnich 5 lat liczba ta zmalała o ponad 1/3.

W 2013 r. nieznacznie wzrosła w porównaniu z 2012 r. również liczba szkoleń przeprowadzonych przez specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne z 14 do 16.

Tabela 17. Szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy, według kategorii instytucji szkoleniowych, w latach 2009–2013

L.p.	Instytucje szkoleniowe	2009		2010		2011		2012		2013	
		Liczba instytucji	Liczba szkoleń	Liczba instytucji	Liczba szkoleń	Liczba instytucji	Liczba szkoleń	Liczba instytucji	Liczba szkoleń	Liczba instytucji	Liczba szkoleń
1.	Ogółem	10 248	45 892	11 886	51 175	5 683	18 984	7 585	30 444	8 343	32 722
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego, Centrum Kształcenia Praktycznego	337	1 687	304	1 575	133	385	193	638	266	1 002
3.	Szkola średnia lub policealna	59	206	31	131	18	77	18	74	21	102
4.	Szkola wyższa	81	173	71	175	53	131	19	24	25	50
5.	Placówka naukowa, naukowo-badawcza lub OBR	45	177	22	77	12	29	21	89	81	220
6.	Ośrodek kształcenia, doskonalenia zawodowego	698	5 153	726	4 950	380	1 545	379	2 396	393	2 520
7.	Stowarzyszenie, fundacja, osoba prawna	907	5 129	884	5 152	635	2 506	630	3 323	949	5 233
8.	Osoba fizyczna	1 311	5 523	1 511	6 291	1 021	3 407	1 120	4 659	1 514	6 131
9.	Zakład pracy	71	237	77	163	57	121	33	117	50	190
10.	Specjalistyczny ośrodek szkoleniowo-rehabilitacyjny*	x	x	8	32	3	2	8	14	5	16
11.	Inna forma/brak danych	6 739	27 607	8 252	3 229	3 371	10 781	5 164	19 271	5 039	17 258

* W sprawozdaniu z 2010 r. po raz pierwszy wykazano specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne prowadzące szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy.

**INSTYTUCJE
SZKOLENIOWE
REALIZUJĄCE
SZKOLENIA
DLA BEZROBOT-
NYCH
I POSZUKUJĄ-
CYCH PRACY**

**INSTYTUCJE
SZKOLENIOWE
REALIZUJĄCE
SZKOLENIA
DLA BEZROBOT-
NYCH
I POSZUKUJĄ-
CYCH PRACY**

Tabela 18. Liczba uczestników szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy, według kategorii instytucji szkoleniowych, w latach 2009–2013

Lp.	Instytucje szkoleniowe	Liczba uczestników				
		2009	2010	2011	2012	2013
1.	Ogółem	168 334	182 355	54 618	79 074	84 240
2.	Centrum Kształcenia Ustawicznego, Centrum Kształcenia Praktycznego	7 932	5 885	1 656	2 007	3 475
3.	Szkoła średnia lub policealna	1 051	582	360	347	110
4.	Szkoła wyższa	512	425	209	111	195
5.	Placówka naukowa, naukowo-badawcza lub OBR	605	368	84	479	738
6.	Ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego	16 989	17 883	4 517	5 943	6 726
7.	Stowarzyszenie, fundacja, osoba prawna	22 272	23 086	7 903	9 900	13 453
8.	Osoba fizyczna	19 273	20 327	8 083	11 354	14 343
9.	Zakład pracy	666	638	302	184	367
10.	Specjalistyczny ośrodek szkoleniowo-rehabilitacyjny*	x	10	21	15	5
11.	Inna forma/brak danych	99 034	113 151	31 483	48 734	44 828

* W sprawozdaniu z 2010 r. po raz pierwszy wykazano specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne prowadzące szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy.

Od 2010 r. czas trwania szkoleń określa się za pomocą godzin (do 2009 r. czas trwania szkolenia określano przy pomocy miesięcy). Tak jak w ubiegłych latach, tak i 2012 r. największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia trwające od 31 do 80 godzin. Bardzo rzadko organizowano długie szkolenia powyżej 300 godzin.

Tabela 19. Liczba i czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2010–2013

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		
	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	
Razem	51 175	182 355	18 984	54 618	30 444	79 074	32 722	84 240	
z tego	do 30 godzin	10 354	36 484	2 185	7 270	3 712	10 559	3 922	11 297
	od 31 godzin do 80 godzin	17 305	52 462	7 271	18 869	11 079	26 856	11 485	27 502
	od 81 godzin do 150 godzin	10 299	40 658	4 507	13 264	7 839	19 998	8 658	20 268
	od 151 godzin do 300 godzin	11 331	46 202	4 245	13 241	6 932	19 133	7 756	22 325
	powyżej 300 godzin	1 886	6 549	776	1 974	882	2 528	901	2 848

*
* *

8. UCZESTNICTWO W STAŻACH, I PRZYGOTOWANIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

Liczba osób skierowanych na staż zwiększyła się w porównaniu do 2012 r. o ok. 11% – z 176 698 osób bezrobotnych w 2012 r. do 195 799 osób bezrobotnych w 2013 r.

W 2013 r. staż ukończyło ponad 197 tys. osób, w tym ok. 100 tys. bezrobotnych do 25 r. ż., co stanowi 24% uprawnionych do tej formy aktywizacji zawodowej z tej grupy wiekowej. Należy zauważyć, że w stosunku do 2012 r. zwiększyła się liczba osób, które ukończyły staż ogółem.

Jednocześnie w 2013 r. zwiększył się udział młodych osób w stażu w stosunku do liczby uprawnionych o 6 pkt procentowych. Należy zaznaczyć, że w 2013 r. w porównaniu z rokiem 2009 ponad 2-krotnie mniej młodych ludzi mogło skorzystać z tej formy aktywizacji. Jednak środki na staż w 2013 r. wzrosły w porównaniu do roku wcześniejszego i znajdują to odzwierciedlenie zarówno w liczbie osób skierowanych, jak również tych, które ukończyły staż w 2013 r.

Na program pn. przygotowanie zawodowe dorosłych skierowano 427 osób (w roku 2012 – 347); program zakończyło 308 osób (w 2012 r. – 270), w tym 161 osób ukończyło praktyczną naukę zawodu, a 145 przyuczenie do pracy. Zatem w 2013 r. przygotowanie zawodowe dorosłych ukończyło o 14% więcej bezrobotnych niż w 2012 r.

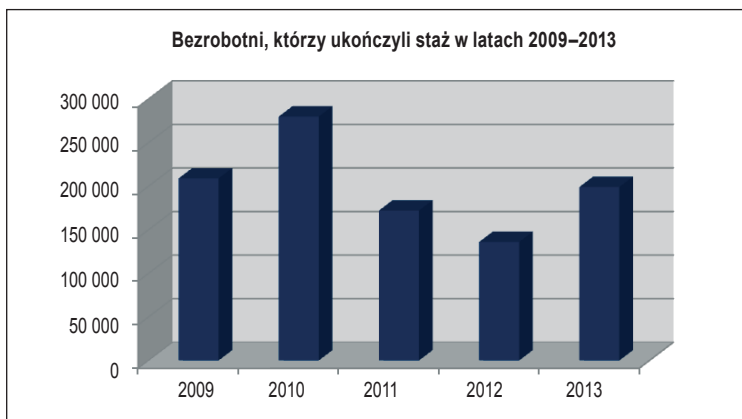
W 2013 r. bezrobotni częściej podejmowali dłuższą formę – praktyczną naukę zawodu, która realizowana jest w okresie 1–1,5 roku; ukończenie tej formy zostanie wykazane w statystyce dopiero po upływie tego okresu.

Tabela 20. Uczestnicy stażu i przygotowania zawodowego dorosłych, w latach 2009–2013*

L.p.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Bezrobotni do 25 r. ż., którzy ukończyli staż	151 440	171 648	101 608	72 598	99 878
2.	Procent bezrobotnych do 25 r. ż., którzy ukończyli staż w stosunku do zarejestrowanych w tej grupie wiekowej	40%	40%	24%	18%	24%
3.	Osoby, które ukończyły staż	208 863	279 833	172 031	135 953	198 987
4.	Bezrobotni, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe dorosłych	336	363	734	270	308

* Liczba uczestników stażu do 25 r. ż. – na podstawie załącznika nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 „O rynku pracy”, pozostałe dane na podstawie załącznika nr 4 do ww. sprawozdania MPiPS-01.

UCZESTNICTWO W STAŻACH, I PRZYGOTO- WANIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

- W 2013 r. najwięcej uczestników ukończyło staż w zakresie:
- prace sekretarskie i biurowe – 43,5 tys. osób;
  - sprzedaż i marketing, public relations, handel nieruchomościami – 18,9 tys. osób;
  - usługi gastronomiczne – 6,9 tys. osób;
  - opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat) – 6 tys. osób;
  - rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 5,3 tys. osób.

W 2013 r. osoby bezrobotne odbywały staż w tych samych obszarach zawodowych, co rok wcześniej.

Tabela 21. Liczba bezrobotnych, którzy ukończyli staż w latach 2012–2013 (w tys.)

Lp.	Obszar stażu	2012 r.	2013 r.
1.	Prace sekretarskie i biurowe	31,3	43,5
2.	Sprzedaż i marketing, public relations, handel nieruchomościami	12,4	18,9
3.	Usługi gastronomiczne	4,3	6,9
4.	opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	4,2	6,0
5.	rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	4,2	5,3

W 2013 r. najwięcej uczestników ukończyło przygotowanie zawodowe dorosłych w zakresie:

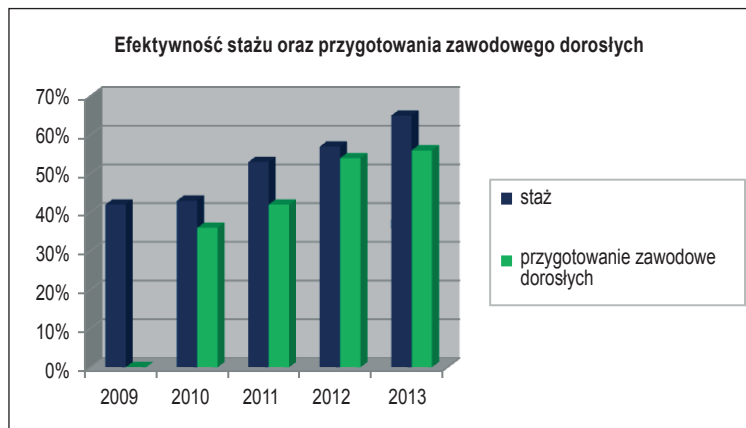
- usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 29 osób;
- usługi krawieckie, obuwnicze – 22 osoby;
- technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – 21 osób;
- usługi gastronomiczne – 18 osób;
- architektura i budownictwo – 17 osób.

Powyższe dane tylko częściowo obrazują kierunek, w jakim kształcili się bezrobotni w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, ponieważ prawie połowa uczestników tej formy aktywizacji zawodowej została przypisana do kategorii „inny obszar zawodowy”.

W 2013 r. efektywność zatrudnienia po odbyciu stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych wzrosła odpowiednio o 8 i 2 punkty procentowe w porównaniu z rokiem poprzednim. Efektywność zatrudnienia po odbyciu stażu wynosiła 65%, natomiast efektywność zatrudnienia po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych 56%.

Tabela 22. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbyciu stażu oraz przygotowaniu zawodowym dorosłych, w latach 2009–2013

L.p.	Wskaźnik efektywności – procent zatrudnionych	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Staż	42%	43%	53%	57%	65%
2.	Przygotowanie zawodowe dorosłych	Bd	36%	42%	54%	56%

W 2013 r. spośród staży w zawodach popularnych zdecydowanie największą efektywnością wyróżniały się staże z obszaru:

- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami: 73,1% (tj. na 18 891 osób kończących staż pracę podjęły 13 804 osoby);
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna: 71,2% (tj. na 5 359 osoby kończące staż pracę podjęło 3 818 osób);
- usługi gastronomiczne: 67,4% (tj. na 6 866 osób kończących staż pracę podjęło 4 628 osób);
- opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat): 63,1% (tj. na 6 011 osób kończących staż pracę podjęły 3 793 osoby);
- prace sekretarskie i biurowe: 60,1% (tj. na 43 470 osób kończących staż pracę podjęły 26 114 osób).

UCZESTNICTWO W STAŻACH, I PRZYGOTO- WANIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

UCZESTNICTWO W STAŻACH, I PRZYGOTO- WANIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

Praktycznie nie ma obszaru zawodowego, w którym co najmniej połowa absolwentów stażu nie znalazłaby zatrudnienia. Wyjątkiem jest obszar: matematyka i statystyka, gdzie wskaźnik efektywności wyniósł w 2013 r. 48,4% (tj. na 64 osoby kończące staż – pracę podjęło 31 osób).

Z kolei do najbardziej efektywnych staży w zawodach, które nie cieszyły się masową popularnością należy zaliczyć staże z obszaru:

- języki obce: 78% (tj. na 83 osoby kończące staż pracę podjęło 65 osób);
- usługi stolarskie, szklarskie: 76% (tj. na 1 155 osób kończących staż pracę podjęło 876 osób);
- weterynaria: 73% (tj. na 467 osób kończących staż pracę podjęło 339 osób);
- górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny): 72% (tj. na 1 462 osoby kończące staż pracę podjęło 1 059 osób);
- usługi krawieckie, obuwnicze: 72% (tj. na 793 osób kończących staż pracę podjęły 573 osoby).

Należy zauważyć, że w przypadku staży nie występuje tak duża rozbieżność w efektywności w odniesieniu do tematyki/ obszaru realizacji programu, jak w przypadku szkoleń.

Jednocześnie, na podstawie zebranych danych nie można wskazać obszaru przygotowania zawodowego dorosłych, który można by uznać za najbardziej efektywny (liczby uczestników tej formy aktywizacji są małe, a ponadto ponad połowa została przypisana do kategorii „inny obszar zawodowy”).

Tabela 23. Obszary zawodowe, w których bezrobotni zakończyli program stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych w 2013 r. i uzyskali zatrudnienie *

Wyszczególnienie	Osoby, które w 2013 r.:			
	zakończyli staż	podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu stażu	zakończyły przygotowanie zawodowe dorosłych	podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych
Ogółem osoby uczestniczące w programie*	197 114	129 356	308	172
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	1 116	668	0	0
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	1 032	591	1	0
Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	421	295	0	0
Języki obce	83	65	0	0
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	318	204	0	0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	18 891	13 804	5	3
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	5 359	3 818	6	3
Zarządzanie i administrowanie	2 313	1 241	1	1
Prace sekretarskie i biurowe	43 470	26 114	1	1
Prawo	808	546	0	0
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	259	169	0	0
Matematyka i statystyka	64	31	0	0
Informatyka i wykorzystanie komputerów	1 641	1 143	0	0

**UCZESTNICTWO
W STAŻACH,
I PRZYGOTO-
WANIU
ZAWODOWYM
DOROSŁYCH**

UCZESTNICTWO W STAŻACH, I PRZYGOTO- WANIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

Wyszczególnienie	Osoby, które w 2013 r.:			
	zakończyły staż	podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu stażu	zakończyły przygotowanie zawodowe dorosłych	podjęły pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu przygotowania zawodowego dorosłych
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	3 334	2 422	21	12
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	1 462	1 059	6	1
Architektura i budownictwo	3 753	2 646	17	11
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	1 406	919	0	0
Weterynaria	467	339	0	0
Opieka zdrowotna	3 649	2 468	1	1
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	6 011	3 793	0	0
Ochrona własności i osób	182	122	0	0
Ochrona środowiska	613	419	0	0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	1 423	923	1	1
Usługi gastronomiczne	6 866	4 628	18	7
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	3 579	2 450	29	12
Usługi krawieckie, obuwnicze	793	573	22	17
Usługi stolarskie, szklarskie	1 155	876	16	6
Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	536	390	1	1
Pozostałe usługi	10 758	7 386	21	6
Inne obszary zawodowe	75 352	49 254	141	89
z tego				

* Liczba bezrobotnych nie obejmuje liczby osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

9. UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELI Z GRUP DEFAWORYZOWANYCH NA RYNKU PRACY W PROGRAMACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Podobnie jak w poprzednich latach, niekorzystnym zjawiskiem jest, iż klienci urzędów pracy należący do tzw. grup defaworyzowanych na rynku pracy rzadziej korzystają z programów aktywizujących nastawionych na podnoszenie lub aktualizację kwalifikacji zawodowych.

W 2013 r., w porównaniu do 2012 r. nieznacznie wzrósł udział w szkoleniach osób z większości grup defaworyzowanych, z wyjątkiem osób do 25 roku życia oraz osób bez doświadczenia zawodowego. Odsetek osób młodych, które ukończyły szkolenie w stosunku do liczby osób uprawnionych w tej grupie zmalał z 5,6% w 2012 r. do 5,4% w 2013 r.

pozytywnym zjawiskiem jest znaczny wzrost liczby uczestników szkoleń z grup defaworyzowanych – samotne matki oraz osoby bez kwalifikacji. W 2013 r. ukończyło szkolenie 5 027 samotnych matek, a w 2012 r. – 4 565. Z kolei, liczba osób bez kwalifikacji w 2013 r. wyniosła 12 280, a rok wcześniej – 10 776.

W porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił wzrost odsetka osób młodych, które ukończyły staż; z 17,7% do 24,3% w 2013 r.

Należy również zwrócić uwagę na dużą różnicę w liczbie przeszkolonych osób na przestrzeni ostatnich pięciu lat. W 2013 r. liczba osób przeszkolonych ogółem była mniejsza o 47,6% w porównaniu z rokiem 2009. Warto jednak odnotować, że we wszystkich grupach defaworyzowanych spadek uczestnictwa w szkoleniach był niższy niż wśród bezrobotnych ogółem. Stosunkowo największą różnicę pomiędzy rokiem 2009 a 2013 odnotowano wśród osób bez kwalifikacji – prawie o 46,7% zmniejszyła się liczba przeszkolonych osób w tej grupie oraz w grupie samotnych matek, gdzie nastąpił spadek o 42,8%.

Tabela 24. Zmiany udziału w aktywnych formach osób z grup defaworyzowanych w ciągu ostatnich 5 lat

Kategorie uczestników aktywizacji		Różnica w liczbie uczestników między 2013 r. a 2009 r.	Różnica uczestników w % między 2013 r. a 2009 r.
Bezrobotni uczestnicy szkoleń	ogółem	-76 893	-47,6
	do 25 roku życia	-17 732	-44,2
	długotrwale bezrobotni	-15 239	-31,5
	powyżej 50 roku życia	-4 834	-23,3
	bez kwalifikacji	-10 769	-46,7
	samotne matki	-3 765	-42,8
	niepełnosprawni	-1 256	-22,3
Bezrobotni uczestnicy stażu w wieku do 25 r. ż.		-51 562	-34,0

UDZIAŁ PRZEDSTAWI- CIELI Z GRUP DEFAWORYZO- WANYCH NA RYNKU PRACY W PROGRAMACH AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Tabela 25. Wskaźnik udziału w aktywnych formach aktywizacji osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy w latach 2009 – 2013*

Kategorie uczestników aktywizacji	2009			2010			2011			2012			2013			
	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	
Kategorie uczestników aktywizacji	do 25 roku życia	378 765	40 080	10,6	419 341	46 889	11,2	421 837	14 285	3,4	410 945	23 057	5,6	410 332	22 348	5,4
	długotrwale bezrobotni	738 817	48 337	6,5	831 450	62 658	7,5	963 223	21 293	2,2	1 026 952	31 894	3,1	1 111 480	33 098	2,9
	powyżej 50 roku życia	353 637	20 748	5,9	406 214	24 479	6,0	429 226	9 510	2,2	462 347	14 584	3,2	506 562	15 914	3,1
	bez kwalifikacji	481 339	23 049	4,8	518 896	24 770	4,8	580 503	7 281	1,3	607 898	10 776	1,8	646 173	12 280	1,9
	bez doświadczenia zawodowego	466 155	39 847	8,5	509 787	47 397	9,3	528 358	13 978	2,6	514 938	21 679	4,2	524 728	20 981	3,9
	bez wykształcenia średniego	1 000 869	66 153	6,6	1 100 133	72 328	6,6	1 094 336	22 021	2,0	1 134 771	31 707	2,8	1 200 804	32 648	2,7
Bezrobotni ucześcniacy stażu	samoite matki	132 729	8 792	6,6	148 708	10 406	7,0	164 804	3 113	1,9	152 991	4 565	3,0	198 828	5 027	2,5
	niepełnosprawni	85 066	5 634	6,6	97 546	7 079	7,3	101 653	3 244	3,2	108 690	4 345	4,0	113 129	4 378	3,9
Bezrobotni ucześcniacy stażu do 25 r. ż.	378 765	151 440	40	419 341	171 648	40,1	421 837	101 608	24,1	410 945	72 598	17,7	410 332	99 878	24,3	
Bezrobotni ucześcniacy w miejscu pracy/przygotowania zawodowego dorosłych**	do 25 roku życia	378 765	6 690	1,8	419 341	143	0,03	421 837	147	0,03	410 945	166	0,04	410 332	142	0,03
	długotrwale bezrobotni	738 817	16 021	2,2	831 450	122	0,01	963 223	155	0,02	1 026 952	155	0,02	1 111 480	114	0,01
	powyżej 50 roku życia	353 637	4 072	1,2	406 214	26	0,006	429 226	34	0,008	462 347	18	0,004	506 562	12	0,002
	bez doświadczenia zawodowego	466 155	11 200	2,4	509 787	135	0,03	528 358	134	0,03	514 938	132	0,03	646 173	122	0,02
	bez wykształcenia średniego	1 000 869	12 333	1,2	1 100 133	196	0,02	1 094 336	196	0,02	1 134 771	223	0,02	1 200 804	145	0,01
	bez kwalifikacji	481 339	7 733	1,6	518 896	131	0,03	580 503	103	0,02	607 898	135	0,02	646 173	97	0,01
Bezrobotni ucześcniacy w miejscu pracy/przygotowania zawodowego dorosłych**	samoite matki	132 729	2 733	2,1	148 708	30	0,02	164 804	34	0,02	152 991	38	0,02	198 828	37	0,02
	niepełnosprawni	85 066	997	1,2	97 546	8	0,008	101 653	8	0,008	108 690	3	0,002	113 129	3	0,003

* Dane ze sprawozdań statystycznych MPiPS „O rynku pracy” załącznik nr 6.

** Na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy można było kierować beneficjentów tylko do lutego 2009 r. W sprawozdaniach od 2010 r. ujmowana jest nowa forma aktywizacji – przygotowanie zawodowe dorosłych.

10. DODATKOWE FORMY WSPARCIA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAINTERESO- WANYCH PODNIENIEM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Przewidziane w ustawie o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* inne instrumenty wsparcia inicjatyw szkoleniowych są wykorzystywane w praktyce urzędów pracy bardzo rzadko, niemniej jednak w 2013 r. w większości form można zaobserwować wzrost uczestnictwa.

Najwięcej osób w 2013 r. skorzystało ze sfinansowania **kosztów egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych**. Z tej formy wsparcia skorzystały 2 332 osoby, oznacza to wzrost o 5,6% w stosunku do 2012 r.

W porównaniu z rokiem 2012, urzędy pracy przeznaczyły większą kwotę środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie studiów podyplomowych oraz na stypendia na kontynuowanie nauki.

W 2013 r. z dofinansowania kosztów **studiów podyplomowych** skorzystały 1 622 osoby (o ponad 16,5% więcej niż w 2012 r.), choć wnioski złożyły 2 453 osoby. W większości z tej formy wsparcia korzystały kobiety (prawie 80%).

W 2013 r. studia podyplomowe ukończyło 1 113 osoby, o 27 osób mniej niż rok wcześniej.

Liczba osób, które otrzymały **stypendium na kontynuowanie nauki** wzrosła o ponad połowę w porównaniu z 2012 r. i wynosiła 684 osoby, z czego większość stanowiły osoby podejmujące naukę w szkole ponadgimnazjalnej. Prawie 73% liczby osób, które korzystały z tej formy wsparcia stanowiły kobiety.

Tabela 26. Finansowanie kosztów egzaminów, pożyczki szkoleniowe, stypendia na kontynuowanie nauki, w latach 2009–2013

Lp.	Wsparcie podnoszenia kwalifikacji	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia				
		2009	2010	2011	2012	2013
1.	Osoby, którym sfinansowano koszty egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych	6 494	6 143	1 573	2 209	2 332
2.	Osoby, które ukończyły szkolenie sfinansowane z pożyczki szkoleniowej	32	45	17	11	17
3.	Osoby, które rozpoczęły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	3 124	5 342	810	1 392	1 622
4.	Osoby, które ukończyły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	383	1 966	2 001	1 140	1 113
5.	Bezrobotni, którzy otrzymali stypendium na kontynuowanie nauki	448	1 284	459	450	684
6.	Rolnicy , którzy ukończyli szkolenie sfinansowane z Funduszu Pracy	14	10	4	0	4

*
* * *

11. WSPARCIE PRACODAW- CÓW INWE- STUJĄCYCH W SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

Na wniosek pracodawcy, który utworzył fundusz szkoleniowy, starosta może zrefundować z Funduszu Pracy koszty szkolenia pracowników lub pracodawcy.

Instrument jest mało rozpowszechniony wśród pracodawców. Barierami w jego realizacji jest konieczność posiadania przez pracodawcę wyodrębnionego konta ze środkami planowanymi na szkolenia pracowników (tzw. zakładowego funduszu szkoleniowego).

Od 2005 r. praktycznie odnotowuje się tylko pojedyncze przypadki wspierania pracodawców środkami Funduszu Pracy przeznaczonymi na szkolenia pracowników. W 2013 r. urzędy pracy przyznały refundację kosztów szkolenia pracowników 5 pracodawcom, w tym 4 – na szkolenia pracowników w wieku 45 lat i powyżej:

- urząd pracy zrefundował koszty szkolenia 72 pracowników przedsiębiorstwa świadczącego usługi spawalnicze, gdyż potrzebne im były nowe uprawnienia;
- urząd pracy zrefundował koszty szkolenia 41 pracowników zakładu tapicerskiego, które zmieniło profil produkcji;
- urząd pracy zrefundował koszty szkolenia 33 pracowników szpitala miejskiego zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- urząd pracy zrefundował koszty szkolenia 20 pracowników walcowni metali nieżelaznych, którzy z powodu wprowadzenia nowego profilu produkcji wymagali przekwalifikowania;
- urząd pracy zrefundował koszty szkolenia 12 pracowników.

W sumie powiatowe urzędy pracy w 2013 r. zrefundowały pracodawcom koszty szkolenia 178 osób – 68 kobietom i 110 mężczyznom (w tym 97 pracownikom w wieku 45 lat i powyżej; w podobnej liczbie kobiet i mężczyzn).

* * *